

'New advances in SLT professional practice and education':

8e Europees Logopediecongres

CPLOL

Op 25 en 26 mei 2012 vond in het World forum in Den Haag het CPLOL-congres plaats. Het CPLOL (Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes/Logopèdes de L'Union Européenne) is de Europese overkoepelende organisatie waarvan de beroepsverenigingen voor logopedisten deel uit maken. Het congres vindt tweejaarlijks plaats, telkens in een ander land. Dit jaar werd het samen met de NVLF georganiseerd dat haar 80 jarig jubileum vierde. Helaas waren er slechts 120 logopedisten uit Nederland aanwezig. Een gemiste kans om dichtbij huis kennis te vergaren en uit te wisselen op internationaal niveau. Er waren natuurlijk vooral veel deelnemers uit Europa, maar ook de ASHA (American Speech, Language and Hearing Association) was vertegenwoordigd. Het congres bestond uit keynotes, postersessies, parallele sessies met lezingen en workshops, onder meer over slikken, kind en taal, vloeiendheid, meertaligheid, lezen en gehoorverlies en stem. Daarnaast waren er meerdere sessies over de inhoud van de opleiding logopedie en de kennis die logopedisten nodig hebben voor hun professie. Voor deze reportage bespreken we de lezingen die aansluiten bij zorg en onderwijs voor kinderen met spraak-taal en/of gehoorproblemen.

eHealth

Wat zijn de New advances in SLT professional practice and education? Om te beginnen: eHealth. In de wordle staan de woorden van het abstract van de openingslezing door prof Deborah Theodoros (Australië) over 'Telerehabilitation and speech and language therapy'. Theodoros besprak de mogelijkheden van nieuwe technologie en sociale media voor logopedische diagnostiek

Wordle openingslezing: 'Telerehabilitation and speech and language therapy'.

en behandeling, zoals logopedie op afstand via internet/skype en het gebruik van serious games in therapie. Volgens haar kan de logopedist niet meer om innovatie via (ICT) technologie heen. De toekomst is logopedie op afstand, gebruik van telelogopedie, sms, e-mail en internet, je eigen logopedie site met serious games en apps. Zij ondersteunde haar verhaal met oneliners zoals "To App or not to App", "You're either on or under the eTrain". "The question is not what we do in therapy but how we do it". Theodoros ziet telelogopedie als een nieuwe vorm van logopedie, niet slechts als een instrument om patiënten in dunbevolkte gebieden te kunnen bereiken. Bij navraag blijkt trouwens ook telebereikbaarheid zelf een probleem te zijn in Australië: er zijn nog grote gebieden zonder internet. Volgens Theodoros zijn de voordelen van telelogopedie de grote toegankelijkheid, optimale timing en self management, therapie in eigen natuurlijke omgeving en eenvoudige monitoring. Ze gaf diverse voorbeelden van studies waaruit blijkt dat tele-diagnostiek en -behandeling minstens even betrouwbaar en valide zijn als face-to-face-diagnostiek en -behandeling. In Waite, Theodoros, Russell & Cahill (2010) wordt dit aange-

toond voor afname van de CELF-taaltest bij kinderen via telelogopedie of face-to-face. Er worden geen verschillen gevonden in ruwe score op items en oordeel op subtests.

Een aardig voorbeeld van het gebruik van mobiele telefoons bij de diagnostiek van meertaligen geeft Wiebke Scharff Rethfeldt van LOGOCOM uit Bremen in Duitsland. Zij laat ouders van meertalige kinderen thuis met de camera van de smartphone opnames maken van hun kind thuis sprekend in beide talen. De ouders nemen de beelden mee naar de logopedist, die deze dan kan bekijken en samen met ouders analyseren.

Meertaligheid

Een drukbezochte sessie was die van Blumenthal (Kentalis) waarin de film 'Meertaligheid, niet fout, maar feit' met Engelstalige ondertiteling werd getoond. In de film zien we situaties in meertalige gezinnen met een kind met een auditieve of communicatieve beperking, horen we de mening van ouders en professionals, en zien we goede praktijken: diagnostiek met anamnese meertaligheid, hulp van een tolk bij de diagnostiek, en de mogelijkheid om de thuistaal van een kind in de Nederlandse klas positief onder de aandacht te brengen. De reacties van het publiek waren juichend. De herkenbaarheid van de boodschap ('meertaligheid wordt nog te vaak genegeerd, en dat is niet goed') was groot. Logopedisten uit verschillende landen vroegen of de film in meerdere talen ondertiteld kon worden.

Wetenschap en praktijk

Dr Hazel Roddam (UK) ging in op de kloof tussen wetenschappelijk onderzoek en het logopedisch handelen in de praktijk. Elke logopedist voelt het belang van evidence-based handelen, maar hoe kunnen we dit vormgeven in de praktijk? Zijn er voldoende toegankelijke bronnen die bijdragen aan implementatie van kennis uit de wetenschap in de praktijk? Zij pleitte voor meer publicaties waarin wetenschappelijk bewijs voor de professional wordt beoordeeld en op een rij wordt gezet. Dit is recent gebeurd in de klinische richtlijn 'Otitis Media bij kinderen in de tweede lijn' die werd gepresenteerd door Gerrits (HU, namens NVLF). Deze multidisciplinaire richtlijn is ontwikkeld op initiatief van de Nederlandse KNO Vereniging. Een van de vragen die in de richtlijn wordt beantwoord gaat over het effect van otitis media op de spraak- en taalontwikkeling. In tegenstelling tot dat wat bijna elke professional vermoed, is er geen negatief effect van chronische oorontsteking op de spraak- en taalontwikkeling van kinderen. Niet volgens metingen met gestandaardiseerde taaltesten, maar ook niet wanneer linguïstische maten worden gebruikt zoals mean length of utterances (MLU) en grammaticale complexiteit. Een tijdelijk gehoorverlies van meer dan 20 dB (door otitis media) resulteert wel in

een lagere taalscore op driejarige leeftijd dan een tijdelijk gehoorverlies van minder dan 20 dB. Hierbij moet worden opgemerkt dat het gehoor vaak niet wordt gemeten: er is slechts een gering aantal studies waar het gehoor samen met otitis media als factor wordt meegenomen. Hier is meer onderzoek nodig. Daarnaast is het een korte termijn effect aangezien het in een follow-up studie bij deze kinderen (7 jaar) niet meer werd gevonden. De conclusie is dat er mogelijk een klein negatief effect op de vroege taalvererving zou kunnen zijn van otitis media samen met een tijdelijk gehoorverlies. Deze presentatie riep veel vragen op bij logopedisten die allemaal kinderen met oorontsteking zien in hun praktijk. Oorontsteking is echter een van de meest voorkomende ziektes op jonge leeftijd. Je zou dus kunnen stellen dat er gewoon erg veel kinde-

Foto: Roud/Vannies

ren met oorontsteking zijn; ook zonder taalachterstand en logopedische behandeling. Het zou ook kunnen zijn dat er een verwijfsbias is: kinderen met herhaaldelijke oorontsteking en een taalachterstand worden wellicht eerder naar een logopedist verwezen dan kinderen met alleen een taalachterstand. Maar dit is slechts een hypothese.

Het congres werd feestelijk geopend met een a capella optreden waarin de Nederlandse uitspraak van de 'g' werd geoefend. Ook de afsluiting was muzikaal; er werd een 'Guideline'-opera gezongen. In 2015 wordt er weer een CPLOL congres georganiseerd. Meer informatie over CPLOL staat op: www.cplol.eu

ELLEN GERRITS EN MIRJAM BLUMENTHAL